

Nettverkssamarbeid i bypakker

TEMPO

sluttkonferanse 17.-18.6.2014, Forskningsparken, Oslo

Anders Tønnesen, Transportøkonomisk institutt

Forskning i bevegelse

Fordeler og ulemper ved forskjellig organisering av bypakker

Miljøpakken (Trondheim)

Buskerudbyen

PhD-prosjekt basert på dybdestudier i fire norske byer

- Trondheim, Drammen, Bodø og Porsgrunn
- Metode:
 - Kvalitative intervju, dokumentstudier og tilgjengelig statistikk
- Utgangspunkt i nettverkene og prosessene hvor det arbeides med etablering eller gjennomføring av bypakker

Hva er en bypakke?

- Store investerings- og driftsprogram for areal- og transportsystemutvikling
- Bypakker innebærer også nettverkssamarbeid

Koordinering gjennom nettverkssamarbeid

- *Vertikal koordinering:* For eksempel nasjonale myndigheter koordinerer lokal aktivitet
- *Horisontal koordinering:* For eksempel mellom kommuner eller statlige organ
- Også behov for koordinering mellom offentlig og private, for eksempel i regulering av parkering

Diskusjoner knyttet til nettverkssamarbeid I

- *Effektivitet:* Nettverk er hevdet å være formålstjenlig for implementering av politikk (Kenis og Provan 2009)
 - Diskusjon om i hvilken grad de faktisk er effektive (Sørensen og Torfing 2009)
 - Diskusjon om hvilke kriterier som skal anvendes i bedømmelsen av effektivitet (Vabo m fl. 2011)

Diskusjoner knyttet til nettverkssamarbeid II

- *Legitimitet:* Hvis nettverk skal ansees som legitime løsninger kan ikke bare effektivitet tas med i betraktning, men også dets demokratiske forankring (Aarsæther m fl. 2011)
 - Involvering av «stakeholders» i nettverk beskriver én form for demokratisk forankring

- Involvering av «stakeholders» hevdes også å øke nettverkets evne til å finne gode kompromisser og fremme implementering (Innes og Booher 2010, Goldsmith og Eggers 2004)

Effektivitet og demokratisk forankring

- Har måten en bypakke inkluderer «stakeholders» på noe å si for utfall av nettverkssamarbeidet?

Kjennetegn ved Miljøpakken (Trondheim)

- Bypakke i full drift
- Viktige inntektsposter er bompenger og statlig finansiering
- Tett nettverksorganisering med tre aktører i sentrale posisjoner:
 - Trondheim kommune
 - Sør-Trøndelag fylkeskommune
 - Statens vegvesen

Kjennetegn ved Buskerudbyen

- Bypakke mer i planleggingsfasen
- Bompenger ikke innført
- Vid nettverksstruktur:
 - Ti partnere, herunder fem kommuner
 - Komité med 30 politikere
 - Totalt rundt 100 nettverksdeltakere

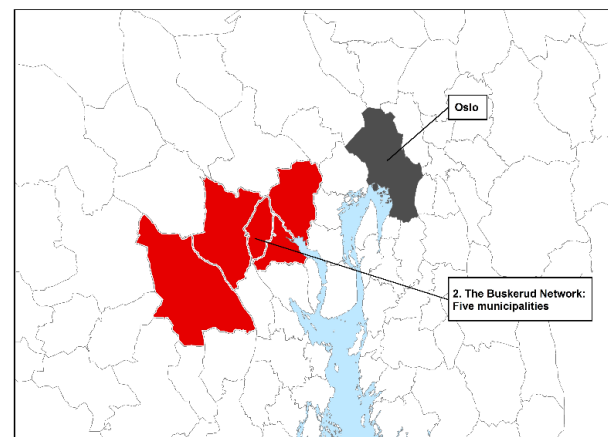
Involvering av omkringliggende kommuner

Miljøpakken

- Omkringliggende kommuner til Trondheim er ikke formelle nettverksdeltakere
 - De er representert i Miljøpakken ved fylkeskommunen
 - De uttrykker standpunkt til Miljøpakken i høringer

Buskerudbyen

- Deltakelse fra fem kommuner i regionen

Involvering av næringsaktører

Miljøpakken

- Næringsaktører inkludert i noen diskusjoner, men ikke formelt tilknyttet bypakken
 - Informanter har pekt på vansker i samarbeid mellom kommune og næring i transportspørsmål

Buskerudbyen

- Egen næringslivskomiteé
 - Informanter uttrykker tilfredshet med samarbeid

Implementering Miljøpakken

- Implementering av en rekke tiltak, også restriktive tiltak rettet mot bilbruk
- Trafikktelling viser nedgang i bilbruk i perioden 2009-11
 - Knyttes særlig til innføringen av bompenger i 2010
- Økning i bruk av kollektivtransport

Implementering Buskerudbyen

- Innført noen tiltak med de tilgjengelige midlene
- Har noen restriksjoner på bilbruk
- Blandede trafikk tall for bruk av personbil
- Stabil kollektivtransportbruk

Forskjellig organisering og resultat

- Miljøpakken vektlegger sterk integrasjon mellom et lite knippe nettverksdeltakere, mens Buskerudbyen vektlegger bred inkludering
- De to bypakkene har produsert forskjellige resultat

Styrker Miljøpakken

- Skaffet solid finansiell basis for bypakken
- Implementerer tiltak raskt
- Vilje til å kombinere satsing på gange, sykling og offentlig transport, med bil-restriktive tiltak

Styrker Buskerudbyen

- Mobilisering og inkludering av relevante samfunnsaktører
 - Koordinering av planprosesser
 - Etablering av en forhandlingsarena

Langsiktige utfordringer Miljøpakken

- Vil dagens modell på sikt ivareta behov for koordinering?
 - Parkering
 - Lokalisering av bolig og arbeidsplasser
 - Regulering av kjøpesenterutvikling

- Vil Miljøpakken understøtte utviklingen av et vitalt bysentrum?
 - En større involvering av næringsaktører i transportspørsmål kan bidra til å styrke sentrum som handelsdestinasjon

- Vil Miljøpakken oppfattes som legitim?
 - Den begrensede involveringen av «stakeholders» kan svekke dens legitimitet

Langsiktige utfordringer Buskerudbyen

- Vil Buskerudbyen være effektiv?
 - Informanter har pekt på utfordringer knyttet til progresjon i nettverkssamarbeidet

- Vil Buskerudbyen understøtte iverksetting av politisk vanskelige transporttiltak?
 - Informanter har pekt på at oppnåelse av konsensus mellom mange samfunnsaktører kan være til hinder for tøffe klimatiltak

Konklusjon

- De to bypakkene har forskjellige styrker
 - I disse styrkene finner vi viktige innspill til hvordan å redusere utslipp fra transport
- Lokale forhold krever lokale tilpasninger av bypakkestrukturer
- Sentralt for valg av organiseringsform må være at bypakken er i stand til å håndtere opplevd konkurranse i areal- og transportspørsmål